

Decemberlezing

Beste leden,

Voor december hebben wij onze nieuwe penningmeester, **Jos Stöver** bereid gevonden een lezing te geven over:

De geschiedenis van de Salvator- of Oudmunsterkerk te Utrecht

In 695 deed de Ierse missionaris Willibrord zijn intrede in het voormalige Romeinse fort Trajectum. Met steun van de Frankische vorsten en onder mandaat van Rome, werd vandaar uit de kerstening van Friesland gestart. Willibrord stichtte twee kerken, de Salvatorkerk en de Maartenskerk. Bij laatste ging het feitelijk om en herstichting van een Frankisch kerkje dat al in de zevende eeuw was gesticht, maar uiteindelijk niet handhaafbaar was. Aanvankelijk lijkt Willibrord de Salvatorkerk als hoofd- en moederkerk van het missiegebied te hebben bedoeld. Het Salvatorpatrocinium lijkt rechtstreeks te verwijzen naar de Basilica Salvatoris (nu San Giovanni) in Rome, die als hoofdkerk 'urbi et orbi' – van stad en wereld – fungeerde.

Merkwaardig is dat niet de Salvatorkerk maar de kleinere Sint-Maartenskerk tot kathedraal uitgroeide. In de elfde eeuw werd de Salvatorkerk uiteindelijk een 'normale' kapittelkerk naast de kerken van het Utrechtse kerkenkruis. Niettemin behield de Salvatorkerk een bijzondere status binnen de Utrechtse kerk en bleef de Maartensdom zelfs in zekere zin afhankelijk van de eerste stichting van Willibrord. Dit valt het best te illustreren aan de hand van het feit dat de Domkerk op gezette tijden verplicht was met liturgische 'pomp and circumstance' de doopvont in de Salvatorkerk mede te wijden. Ook bevonden zich in de kerk talrijke graven van de grondleggers van het bisdom, de eerste bisschoppen van Utrecht. Dit droeg in hoge mate bij aan het prestigieuze karakter van de kerkstichting.

De bijzondere status van de Salvatorkerk heeft men altijd in steen willen uitdrukken. In totaal zijn er vier bouwfases te reconstrueren. In de presentatie komen alle bouwcampagnes die aan de Salvatorkerk zijn uitgevoerd aan bod. Dit alles binnen de context van archeologisch en (kunst-)historisch onderzoek.

Jos Stöver studeerde geschiedenis in Utrecht en studeerde in 1990 af als Mediëvist. Tussen 1991 en 1995 werkte aan hij de Rijksuniversiteit Leiden als AiO aan een proefschrift over de Salvatorkerk, waarop hij in 1997 promoveerde. Tegenwoordig werkt hij als consulent Uitvoering Monumentenwet in de regio Noord bij de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumentenzorg.

Waar: De Kargadoor, Oudegracht 36 Utrecht
Datum: dinsdag 12 december 2006
Tijd: 20.00 uur